

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No2

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, fevral.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukurimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirathbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	40
Faxriddinov Temur Faxriddin o'g'li	
TEMIR YO'L YO'LLARINI TA'MIRLASH KORXONALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI.....	46
Allabergenov Sherzod Maksudbayevich	
BANKLARNI TRANSFORMATSIYALASH JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASHNING XORIJ TAJRIBASI.....	51
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BUDJET OCHIQLIGINI TA'MINLASH BO'YICHA QONUNCHILIK BAZASINING EVOLYUTSIYASI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI.....	55
Mamanov Alisher Umbarovich	
ENERGETIKA TARMOG'I KORXONALARIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH YO'LLARI.....	60
Xamdamova Gavxar Absamatovna	
SMART UNIVERSITET MODELINING XALQARO TAJRIBASI VA UNI YANGI O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMIGA MOSLASHTIRISH MASALALARI.....	65
Saloxiddinova Sitara Baxodir qizi	
IJTIMOIIY OBYEKTlarda QURILISH XIZMATLARINI MOLiyALASHTIRISHNING NAZARIY – ASOSIY TAMOIYILLARI.....	68
Gapparov Azim Qayumovich	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARINING ISHLAB CHIQRISH FAOLIYATIGA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANI JORIY ETISH ORQALI RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH.....	72
Zaripov Shoxboz Alijon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA MASOFAVIY BANK XIZMATLARINING IQTISODIY VA IJTIMOIIY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	75
Kolmatova Asila Menglimurod qizi	
РОЛЬ GREEN BONDS В МЕЖДУНАРОДНОЙ ФИНАНСОВОЙ СТРАТЕГИИ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ.....	81
Н.Т. Бекназарова	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA EKOLOGIK BOSHQARUV VA AUDIT.....	86
Shaymatova Nargiza Ashurovna	
NORASMIY IQTISODIYOTNING MAVJUDLIGINING NAZARIY MASALALARI VA UNI ANIQLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARI.....	93
Alimardonov G'ayratjon Nuraliyevich	
DIGITAL TWIN-BASED DECISION SUPPORT FOR COST OPTIMIZATION AND RISK MANAGEMENT IN INFRASTRUCTURE SYSTEMS.....	99
Nelyufar Umarovna Dadabayeva	
PAXTA BO'LAKCHASINING OG'MA TO'RLI YUZA SIRTI BO'YLAB HAVO OQIMI TA'SIRIDAGI HARAKATINING MATEMATIK MODELI.....	108
Karimov Abdusamat	
АДАПТИВНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ К ВНЕШНИМ РИСКАМ И ГЕОЭКОНОМИЧЕСКИМ ТЕНДЕНЦИЯМ.....	115
Бабаджанов Шухрат Атахмович	
“TIBBIYOT BOZORINING UZLUKSIZ RIVOJLANISHI UCHUN MEKANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH YONDASHUVLARI”.....	120
Abdumalikov Shoxjahon Jaloliddin o'g'li	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING MEHNAT BOZORI RIVOJLANISHIDAGI ROLI VA BANDLIKKA TA'SIRI.....	124
Egamberdiyev Abdujabbor Xusanovich	

XORAZM VILOYATIDA ETNOGRAFIK TURIZMNI BARQAROR RIVOJLANTIRISH MEXANIZMINING AHAMIYATI	129
Ro'zimatova Shaxlo Baltaboy qizi	
THE FEAR OF MISSING OUT (FOMO) EFFECT IN ADVERTISING AND ITS NEUROPSYCHOLOGICAL IMPACT ON IMPULSE BUYING	134
Negmatov Nodir Nozimovich	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT XIZMATINI TASHKIL ETISHNING ASOSIY IQTISODIY KO'RSATKICHLARI VA TENDENSIYALARI TAHLILI.....	139
Aytiyeva Sevara	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA INVESTITSION LOYIHALARNI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR.....	144
Qurbonov Jasurbek Pozilovich	
YASHIL IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA O'ZBEKISTON UCHUN AHAMIYATI.....	149
Abdullayeva Matluba Nematovna, Nuriddinov Kamoliddin Faxriddin o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	155
Axmedov Sanjar Temur o'g'li	
POPULATION IMPACT ON CONSUMER CULTURE AND NATIONAL ECONOMIC GROWTH.....	160
Rustamov Sherov Oblokulovich	
AVTOTRANSPORT KORXONALARINING IQTISODIY KO'RSATKICHLARI TAHLILI VA ULARNI YAXSHILASHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR.....	164
Laylo Akbarova, Komolov Adxam Dilshod o'g'li	
MODELING THE DIFFUSION OF DIGITAL BANKING ADOPTION IN UZBEKISTAN: EVIDENCE FROM TBC BANK USING THE BASS DIFFUSION MODEL AND A HYBRID REGRESSION APPROACH	169
Feruza Nabieva	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA EKOLOGIK XARAJATLARNI BUXGALTERIYA HISOBIDA AKS ETTIRISH VA BAHOLASH	176
Rabbimov Elbek Abdulloyevich, G'afforov Ilhom Ilyosjonovich, Ergashev Olloyor Furqat o'g'li	
O'ZBEKISTONNING YANGI BOZORLARGA CHIQUISHIDA FAOL MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISHNING INTEGRALLASHGAN MODELI.....	183
Baqoyev Sunnatillo Burxon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TADBIRKORLIK FAOLIYATIGA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING ILMIY-KONSEPTUAL ASOSLANISHI.....	188
Salaydinov Shodiyor Nizom o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI SIFATINI OSHIRISH VA KREDIT RISKINI BOSHQARISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	194
Turg'unov Nodirbek Muminjanovich	
SANOAT KORXONALARI TUZILMASINI TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMI	198
Jabborov Elbek Erkin o'g'li	
SOLIQ STAVKALARINI TABAQALASHTIRISHNING TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	202
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
MINTAQALAR IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI TAFOVUTLARNI KAMAYTIRISHNI TA'MINLASHDAGI XORIJ MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	208
Egamov Temur Muzaffarovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI MOLYAVIY RAG'BATLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	213
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
MINTAQA IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA XIZMATLAR SOHASINING O'RNI VA OBYEKTIV ZARURLIGI.....	217
Achilova Firuza Kurbanovna	
INVESTITSIYALARNI JALB ETISH ORQALI MAXSUS IQTISODIY ZONALARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	222
Ergashev Olim	

KICHIK BIZNES INNOVATSION FAOLIYATINING RIVOJLANISHIDAGI ASOSIY TENDENSIYALAR	227
Amirov Zubaydulla Toir o'g'li	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHDA YOSHLAR TADBIRKORLIGINING O'RNI VA AHAMIYATI	233
Isakjanova Saboxat Muhamedovna	
KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMIDA AKSIYADORLAR HUQUQLARINI HIMOYA QILISH MEXANIZMLARINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	238
Xakimov Uchkun Xamitovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MILLIY MAKROIQTISODIY SIYOSATNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	242
Mardanova Ra'no Isakovna	
XUSUSIY VA DAVLAT SHIFOXONALARI UCHUN RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARINI QIYOSIY TAHLIL	246
Yakubov Temur G'anibekovich	
RAQAMLI SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMIDA RESURS SAMARADORLIGI VA IQTISODIY NATIJADORLIK MODELI	250
Ziyodullayev Qahramon	
"MILLIY TURIZM SITUATSION-MONITORING MARKAZI" VA "YASHIL TUROPERATORLAR" FAOLIYATINI SHAKLLANTIRISH ISTIQBOLLARI	254
Toshev Akmal Salimovich	
RISK-MENEJMENT VA MOLIYAVIY BARQARORLIK O'ZARO BOG'LIQLIGINING KONSEPTUAL MODELINI SHAKLLANTIRISH TAMOYILLARI	261
Madaminov Bekzod Allayarovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT: BAHOLASH METODOLOGIYASI, DINAMIKASI VA QISQARTIRISH ISTIQBOLLARI (1996 – 2026-YILLAR TAHLILI)	266
Djumanova Rano Fayzullayevna	
OLIY TA'LIM SIFATINI BAHOLASHDA MAJMUALI DIAGNOSTIK MODELNING AMAL QILISH XUSUSIYATLARI	272
Xo'jaxonov Ma'rufxon Xamidxonovich	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI	278
Vafiyev Raxim Xalimjonovich	
INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	282
Nigora Nurmatova	
BANK SEKTORINING INVESTITSIYA OQIMLARINI BOSHQARISHDAGI STRATEGIK O'RNI	287
Abdumavlonov Abdumutal Abdumajid o'g'li	
O'ZBEKISTON KORXONALARIDA UZOQ MUDDATLI MOLIYAVIY INVESTITSIYALAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	291
Allabergenova Nilufar Shermetovna	
O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA TA'MINOTLI YIRIK KREDITLAR ASOSIDA QIMMATLI QOG'OZLAR CHIQRISH ORQALI RESURS BAZASINI KENGAYTIRISH MEXANIZMLARI	298
Ahmedov Akbarali Sultonmurodovich	
"MINTAQA SANOATI SALOHİYATIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI"	306
Abdinazarov Xusan Shaymanovich	
BUDJET TASHKILOTLARI FAOLIYATIDA MAJBURIYATLAR: MAZMUNI, TURLARI VA TARKIBI	309
Jabbarova Charos Aminovna	
ATROF-MUHIT VA EKOLOGIK IQTISODIYOT: TURIZM XIZMATLARI BOZORIDA RESURLARDAN OQILONA FOYDALANISH VA UNING RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH	316
Alikulov Samar Abdirashidovich	
O'ZBEKISTON TURIZM INDUSTRIYASI RIVOJLANISHIDA FORSAYT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH	322
Turdibekov Xasan Ibragimovich	
АНАЛИЗ ДЕБИТОРСКОЙ И КРЕДИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТИ ХОЗЯЙСТВУЮЩЕГО СУБЪЕКТА	329
Камолова Феруза Кахрамоновна	

TASHQI QARZNING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI: QARZ BARQARORLIGINI BAHOLASH MODELLARI ASOSIDA O'ZBEKISTON MISOLIDA TAHLIL	333
Oliyoyrova Kumushoy Ahmad qizi, Tashmuxeamedova Yayra Atxamovna	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SOLIQLARNI TARTIBGA SOLISHNING TAHLILI	339
Kudiyarov Kishibay Ramatullaevich	
KORXONALAR FAOLIYATINING IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING XORIJ TAJIRIBASI	343
Iminova Nargizaxon Akramovna	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING TO'LOVGA QOBILIYATLILIGINI BOSHQARISHDA RISKLAR VA RISK-MENEJMENTNING O'RNI	350
Xalikulova Shirin Utkir qizi	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUXGALTERIYA HISOBI VA HISOBOTINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISHDAGI MUAMMOLAR VA KAMCHILIKLAR	354
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Xasanboyeva Muyassar Ubaydullayevna	
XUSUSIY KORXONALARDA KADRLAR MENEJMENTI SAMARADORLIGINI OSHIRISH	358
Alimova Dildora Damirovna	
BANK TRANSFORMATSIYASI TUSHUNCHASI VA UNING MENEJMENTDAGI O'RNI	363
Rajabov Oybek Panjievich	
O'ZBEKISTON OZIQ-OVQAT SANOATIDA ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	367
Eshtemirova Anora Norboy qizi	
BOZOR KONYUNKTURASIGA MOS PIYOZ YETISHTIRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	371
Sadikova Shohida Obidqul qizi	
HUDUDLARDA MAISHIY XIZMATLAR SOHASINI KLASTERLASH VA RESURS SAMARADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	375
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
XUSUSIY VA KORPORATIV TUZILMALARDA AUDITORLIK TEKSHIRUVI HAMDA AUDITORLIK XULOSASINI SHAKLLANTIRISH AMALIYOTI	380
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich	
YIRIK VA KICHIK BIZNES O'RTASIDA KOOPERATSIYA MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	385
Nasirova Kamola Alimovna	
MOLIYAVIY HISOBOTLARNING QAROR QABUL QILISH JARAYONIDAGI IQTISODIY ROLI	394
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Yahyayeva Ra'no Raximovna	
DIRECTIONS FOR IMPROVING INVESTMENT POLICY IN THE CONDITIONS OF DIGITAL ECONOMY (EXPERIENCE OF UZBEKISTAN)	400
Khatamov Nurbek Achildiyevich, Sharifi Abdul Fatah	
DAVLATNING FISKAL VA MONETAR SIYOSATI UYG'UNLIGINING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRINI BAHOLASH	405
Uralov Shavkat Maxramovich	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA BIZNES JARAYONLARINI AVTOMATLASHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	410
Yusubov Muzaffar Alimbayevich	
BANKLARDA RAQAMLASHTIRISH JARAYONINING MIJOZLAR QONIQISH DARAJASIGA TA'SIRI	414
Ro'ziboyev Shuxrat Komilovich	
BOJ-TARIF SIYOSATI METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING ILMIY-AMALIY YO'NALISHLAR	418
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIYAVIY BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISHDA BOSHQARUV KADRLARINING KOMPETENSIYASI	424
Mahsutaliyev Abdusalom Hasanovich	

ZIYORAT TURIZMIDA DESTINATSIYA VA GEOAXBOROT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	433
Qosimov Jahongir Ro'ziboyevich, Suyunova Nilufar	
YEVROPA DAVLATLARIDAGI KORXONALARDA MOLIVAVIY REJALASHTIRISH AMALIYOTINING TAHLILI VA ULARDAN O'ZBEKISTON MOLIVA TIZIMIDA QO'LLASH MASALALARI	440
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
TASHKILOTNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYA LOYIHALARINI BOSHQARISH	446
Xasanov Odilxon Kaxxorovich	
O'ZBEKISTON TURIZM SANOATINING XALQARO RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA STRATEGIK MARKETING TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH	450
Kobilova Shozoda Timurovna, Isxakova Sarvar Ayubovna	
THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN LABOR THEORY: EVOLUTION, CHALLENGES AND FUTURE PROSPECTS.....	456
Tukhliyev Bakhodir Adinaevich	
ОСОБЕННОСТИ ПРОЦЕССА ПЕРВОГО ПРИМЕНЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТОВ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ В СИСТЕМЕ УЧЕТА И ОТЧЕТНОСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	460
Астанов Зафар Муродуллаевич	
TA'LIM MUASSASALARIDA O'QITISH SIFATINI OSHIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR PLATFORMALARINI YARATISH VA ULARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	466
To'xtamisheva Dilrabo Shermonovna	
KICHIK VA O'RTA BIZNESNI YASHIL IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION MEXANIZMLARI	472
Norboyev Sarvar Azodovich	
MINTAQAVIY RIVOJLANISHDA INVESTITSİYALARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	476
Xatamova Manzura Ochilidievna, Safarov Botir Isaq o'g'li	
MAXSUS IQTISODIY ZONALARDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISHNING METODOLOGIK YONDASHUVLARI.....	482
To'rayeva Nafisa Odiljonovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA RAQAMLI TO'LOV TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISHNING PUL MUOMALASI BARQARORLIGIGA TA'SIRINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.....	487
Xazratkulov O'ktamjon Xikmatullayevich	
O'ZBEKISTONDA TAKSI XIZMATLARI BOZORIDA INSTITUSIONAL ISLOHOTLARNING IQTISODIY AHAMIYATI	491
Jaloliddinov Anvar Jaloliddin o'g'li	
EKOLOGIK TANGLIK SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGIDA YERLARDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	497
Kudiyarov Aybek Alisherovich	
BANK LIKVIDLIGINI BOSHQARISHDA ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLAR	502
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li	
IQTISODIY FAOLIYAT TURLARI BO'YICHA SANOAT ISHLAB CHIQRISH TARKIBIY O'ZGARISHLARNI BAHOLASH.....	509
Almardanova Farzona Tulkin qizi, Kasimov Azamat Abdurkarimovich	
QUYI AMUDARYO IQTISODIY MINTAQASI CHEGARABO'YI HUDUDLARINING TURISTIK IMKONIYATLARI.....	515
Djumabayeva Shaira Xalillayevna	
SURXONDARYO VILOYATIDA ULGURJI SAVDO HAJMI KO'RSATKICHLARINI ARIMA MODEL YORDAMIDA PROGNOZLASHTIRISH.....	522
Turotova Sohiba Djumanazarovna	
MINTAQADA INNOVATSION USULDA BALIQ YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	531
Davranov Odil Jumanazarovich	

ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARI VA MAHSULOT TANNARXINING BOSHQARUV TAHLILINI AMALGA OSHIRISH USULLARI	538
Xamidova S.Ya.	
STRATEGIES FOR INCREASING COMPETITIVENESS IN DEVELOPING EXPORT ACTIVITIES IN SMALL ENTERPRISES.....	544
Nasridinova Shokhida Taufikovna	
SANOAT KORXONALARINI BOSHQARISHDA ILMIY-NAZARIY QARASHLAR	551
To'g'onov Ibroximxo'ja	
XUSUSIY TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY RESURLARINI MUSTAHKAMLASHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI.....	555
Xolmatov Dilmurod Maxmudjonovich	
PENSIYA JAMG'ARMASI DAROMADLARI SHAKLLANISHI MASALALARI.....	562
Sherjonov Doniyor Saparbaevich	
EKSPORT VA VALYUTA OPERATSIYALARINING NAZARIY VA HUQUQIY ASOSLARI.....	566
Sobirova Xilola Rustam qizi	
SURXONDARYO VILOYATIDA AHOI JON BOSHIGA CHAKANA SAVDO AYLANMASI HAJMI KO'RSATKICHLARINI ARIMA MODEL YORDAMIDA PROGNOZLASHTIRISH.....	571
Qudratova Shahnoza Shuhrat qizi	
XO'JALIK JAMIYATLARIDA BOSHQARUV ORGANLARI FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	579
Valijonov Akmaljon	
XIZMATLAR IQTISODIYOTI VA UNI RIVOJLANISHNING NAZARIY ASOSLARI	584
Abduxoliqova Farangiz Abduxoliq qizi	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT-LOGISTIKA TIZIMI: HOZIRGI HOLATI, MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	588
Kuvandikov Shuxrat Oblokulovich, Abduxalikova Komila Abduxalikovna	
ИНТЕГРАЦИЯ МЕТОДОВ КАЛЬКУЛИРОВАНИЯ ПО ВИДАМ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ (АВС) И ЦЕЛЕВОГО КАЛЬКУЛИРОВАНИЯ (ТС) КАК ИНСТРУМЕНТ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА	595
Киличева Ф.Б.	
GAZ TARMOQLARINI MODERNIZATSIYA QILISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	601
Xamidov Xayriddin Faxritdinovich	
SOLIQ NAZORATI TIZIMI: IQTISODIY MOHIYATI, SHAKLLARI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	606
Donaboyev Dostonbek Xusan o'g'li	
УПРАВЛЕНИЕ ПРИБЫЛЬЮ ПРЕДПРИЯТИЯ КАК ФАКТОР РОСТА ЕГО ФИНАНСОВОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ	610
Агзамов Авазхон Талгатович, Алиева Сусанна Сейрановна	
NOBANK KREDIT TASHKIOTLARINING AKTIV OPERATSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	618
Sardor Karimov Boydulla o'g'li	
INVESTITSION JOZIBADORLIKNING IQTISODIY MOHIYATI VA INVESTITSIYA NAZARIYALARI INTEGRATSIYASI	624
Abdullayeva Nilufar Ruslanovna	
QURILISH KORXONALARINI KORPORATIV QIMMATLI QOG'OZLAR ORQALI MOLIYALASHTIRISHNING ILG'OR XORIJ TAJRIBASI VA UNI QO'LLASH YO'NALISHLARI.....	630
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
OPEN BANKING AS A DRIVER OF FINANCIAL INNOVATION AND INCLUSION IN UZBEKISTAN'S BANKING SECTOR.....	637
Kuvatova Oliya Sheraliyevna, Asadbek Ergashov	
TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY SAMARADORLIGINI BOSHQARISH VOSITALARI	642
Sadikov Q.M.	

BOSHQARUV HISOBIDA NARX SHAKLLANISHINING NAZARIY JIHATLARI (TOVAR BOZORIDA USTUN MAVQEGA EGA XO'JALIK SUBYEKTLARI MISOLIDA).....	646
Xaitmetov Elmurat Sidikmatovich	
ПРОГНОЗИРОВАНИЕ ЭНЕРГОЁМКОСТИ ВВП НА ОСНОВЕ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКИХ МОДЕЛЕЙ	652
Муслимова Ф.С., Хашимова Н.А.	
XALQARO LOYIHALARNI BOSHQARISHDA RAQAMLI INTEGRATSIYA YETUKLIGI MODEL VA SAMARADORLIKNI BAHOLASH METODOLOGIYASI	659
Ne'matova Bonura Umid qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA ICHKI AUDITNING MOHIYATI, MAQSADI VA ASOSIY VAZIFALARI	664
Mamatqulov Avazbek Axmadaliyevich	
OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARI FAOLIYATIDA ZAMONAVIY BOSHQARUV ASOSIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH.....	674
Xusanova Gavhar	
MAHALLIY SHAROITDA SUV TEJOVCHI TEXNOLOGIYALARNI KO'P MEZONLI BAHOLASHNING IQTISODIY YO'NALTIRILGAN GIBRID MODEL VA UNING AMALIY QO'LLANILISHI.....	679
Mirzayeva Shaxnoza Mamat qizi	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA QUYOSH FOTOELEKTR STANSIYALARINING HOLATI VA O'RNATILGAN QUVVATLARINI TAHLIL QILISH	683
Maxamadiyev Farrux Mirazimovich, Baratov Laziz Suyun o'g'li	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUDJETDAN TASHQARI MABLAG'LARNING NAZORATINI TASHKIL QILISH.....	688
Dadaboyev Tulqinjon Yusupjonovich, Dadaboyev Abdurahmon Ne'matjon o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING IQTISODIY OMILLARI VA ZAMONAVIY AHAMIYATI	693
Yusubov Inomjon Ikrom o'g'li	
MOLIYAVIY RESURLARNI BOSHQARISHNING NAZARIY-METODOLOGIK VA AMALIY JIHATLARI	699
Narzulloev Behruz Baxtiyor o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA RAQAMLI BANK XIZMATLARI AMALIYOTI TAHLILI	702
Kazakbayev S.B.	
BOG'DORCHILIK TARMOG'NI RIVOJLANTIRISHDA SUV TEJAMKOR TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH	705
Sattorov Orifjon Boymurodovich	
MHXS ASOSIDA SUG'URTA KOMPANIYALARINING BUGALTERIYA HISOB VA MOLIYAVIY TAHLILINI TAKOMILLASHTIRISH STRATEGIYALARI.....	709
Alimov Baxodir Batirovich	
QISHLOQ XO'JALIGINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA DAVLATNING IMTIYOZLI MOLIYALASHTIRISH MYEXANIZMLARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH	718
Xolmatov Sanjarbek Xojimatovich	
MAHALLA TIZIMIDA INSON KAPITALIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA INKLYUZIV IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASH YO'NALISHLARI.....	724
Berkinov Bozorboy Berkinovich	
XALQARO TURIZM BOZORIDA MICE TURIZMINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH JARAYONLARINING NAZARIY ASOSLARI	728
Fayyoza Xalimova Nafasovna	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA MIJOZLARGA YO'NALTIRILGAN BIZNES JARAYONLARINI TRANSFORMATSIYA QILISH AMALIYOTI.....	733
Azimov Asrorjon Muzaffarjonovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA BANDLIKNI LEGALLASHTIRISHNING INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARI	737
Xalimbetov Farxad Bagibekovich	

TIJORAT BANKLARINING BIZNES EKOTIZIMI MUAMMO VA YECHIMLAR.....	742
Shoymardonov Orziqul Jo'ra o'g'li	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI YALPI HUDUDIIY MAHSULOT XAJMIGA ASOSIY KAPITALGA KIRITILGAN INVESTISIYALARNING TA'SIRI	749
Sultanov Anvar Abdullaevich	
YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA QURILISH SANOATINING IQTISODIY HOLATI.....	754
Axmedova Sanobar Ikrom qizi, Davlatov Ahmadjon Anvarbek o'g'li	
DAVLAT XUSUSIY SHERIKCHILIK LOYIHALARIDA VUJUDGA KELADIGAN RISKLARGA QARSHI UZOQ MUDDATLI IQTISODIY STRATEGIYALAR	760
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	
MODERN MODELS OF SALES LOGISTICS IN THE SERVICE SECTOR: MARKETING ASPECT AND AREAS FOR IMPROVEMENT	764
Mamatkulova Shoir Djalolovna	
РОЛЬ ПЛАНИРОВАНИЯ И ПРОГНОЗИРОВАНИЯ В СИСТЕМЕ ОРГАНИЗАЦИИ ФИНАНСОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА.....	769
Ахмедова Азиза Тохировна, Зайналов Ж.Р.	
ВЫСШАЯ МАТЕМАТИКА КАК ОСНОВА ФИНАНСОВОГО МОДЕЛИРОВАНИЯ В ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВЕ.....	774
Айматова Фарид Хуразовна	
XORIJIY MOLIVAVIY RESURLAR VA ULARNING IQTISODIY O'SISH SIFATINI TA'MINLASHDAGI O'RNII	778
Xomidova Kamola G'olib qizi	
SUG'URTA TASHKILOTLARIDA TO'LOV QOBILİYATINI OSHIRISHGA QARATILGAN ICHKI BOSHQARUV INSTRUMENTLARINI TAKOMILLASHTIRISH	783
Xattabov Murodulla Batirovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI	788
Hakimova Nozimaxon Sobirjon qizi	
O'ZBEKISTON QURILISH KORXONALARIDA KORPORATIV-IJTIMOIIY MAS'ULIYAT HOLATI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	795
Murotkosimov Shoxrux Abdusalimovich	
ТЕНДЕНЦИИ ИЗМЕНЕНИЯ ВАЛОВОГО ВНУТРЕННЕГО ПРОДУКТА УЗБЕКИСТАНА ЗА ПОСЛЕДНИЕ ГОДЫ.....	803
Ишонкулова Феруза Асатовна	
CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH JARAYONIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	808
Sadinov Aziz Ziyadullayevich	
BOJXONA BOSHQARUVIDA RAQAMLASHTIRISHNING XALQARO TAJRIBASI	814
Radjabova Latofat Sardorovna	
MILLIIY IQTISODIYOTDA SANOAT KORXONALARI RIVOJLANISHI XUSUSIYATLARI	821
Abdullayeva Madina Kamilovna	
UY-JOY QURILISHI SOHASIGA ESKROU MEXANIZMINI JORIY ETISH ORQALI ULUSHDORLAR MABLAG'LARINI HIMOYA QILISH ISTIQBOLLARI	827
Nigmatov Akbarjon Anvarovich	
TASHQI SAVDO BALANSINI MUVOZANATLASHTIRISH	831
Rahimov Eshmurod Normurodovich, Misliddinov Ikromjon Kamoliddin o'g'li	
DON VA UN MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARISH KORXONALARIDA MARKETING FAOLIYATINI BOSHQARISHNING YEVRIPA TAJRIBASI	837
Boyjigitov Sanjarbek Komiljon o'g'li	
RAQAMLI SUG'URTA (INSURTECH) EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISH VA O'ZBEKISTONDA MOLIVAVIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHNING O'ZIGA XOS JIHLATLARI.....	842
Nozimov Eldor Anvarovich	
MAHALLIIY RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH ASOSIDA IMPORT O'RNINI BOSUVCHI MAHSULOTLAR ISHLAB CHIQARISH STRATEGIYASI	847
Sobitova Ra'no Solidjonovna	

XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING XORIJ TAJIRIBALARI.....	850
Raxmonov Aziz Iskandarovich	
COST ANALYSIS IN FRUIT AND VEGETABLE PROCESSING PLANTS.....	855
Rahmatullayev Mirjalol Khatam ogli	
OLIY TA'LIM XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH TIJORAT SIRINING O'ZIGA XOS JIHATLARI.....	861
Butayev Dilshod Eshbekovich	
ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И ОБЛАЧНЫЕ БУХГАЛТЕРСКИЕ СИСТЕМЫ: НАДЁЖНОСТЬ ОТЧЁТНОСТИ И КИБЕРБЕЗОПАСНОСТЬ.....	867
Бозорова Озода Рахимовна	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA BANKLARNING CHAKANA KREDITLASH AMALIYOTI TAHLILI	872
Axmedova Dilrabo Kurbondurdi qizi	
XALQARO STANDARTLARNI AMALGA OSHIRISH JARAYONIDA AUDITORLAR VA KORXONALAR UCHUN AMALIY TAVSIYALAR.....	877
Ibragimov Azizbek Keldibek o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INNOVATSION BANK XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	882
Akbarov Husniddinjon Mo'ysin o'g'li	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY NATIJALAR TAHLILINI TAKOMILLASHTIRISH	888
Omanov Sanjar Qurbonazar o'g'li	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI SOLIQ IMTIYOZLARI ORQALI MOLIYALASHTIRISHNING AMALDAGI HOLATI.....	894
Usmonov Shavkatjon Shukurovich	
АДАПТАЦИЯ ЗАРУБЕЖНОГО ОПЫТА УПРАВЛЕНИЯ ПЕРСОНАЛОМ В НАЦИОНАЛЬНОЙ СИСТЕМЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ.....	901
Абилов Эльман Худаверди оглы	
QURILISH SOHASIDA KORPORATIV IJTIMOIIY MAS'ULIYAT: XALQARO TAJRIBA VA QIYOSIY TAHLIL.....	906
Murotkosimov Shoxrux Abdisalimovich	
TADBIRKORNING KREDIT, FOIZ, SOLIQ TO'LOVLARI VA ULARNI OPTIMALLASHTIRISH YO'LLARI XUSUSIDA.....	914
Hakimov Odil Arziqulovich	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDI IQTISODIYOTNING REAL SEKTORIGA KIRITILGAN INVESTITSIALARNI MOLIYALASHTIRISHNING XUSUSIYATLARI	918
Xoshimov Sobir Murtazayevich	
KORXONALARDA MOLIYAVIY BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI	925
Xalilova Aziza Rustamovna	
QURILISH MATERIALLARI ISHLAB CHIQARUVCHI KORXONALARDA MARKETING FAOLIYATINI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI.....	930
Uzakova Umida Ruziyevna	
INVESTITSIYA JALB QILISHNING HUDUDIIY MEXANIZMLARI VA ULARNING IQTISODIIY MAZMUNI.....	936
Shamsiyeva Ruxsora Nasirovna	
HUDUDLARNING TURISTIK SALOHIIYATINI OSHIRISHDA TURISTIK ZONALARNING AHAMIYATI.....	940
Umarova Mahliyo Yaxshiboy qizi	
HUDUD OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARI SANOATI ISHLAB CHIQARISH KO'RSATKICHLARI SAMARADORLIGINING EKONOMETRIK VA STATISTIK TAHLILI.....	945
Xursanov Sherzod Ulaboyevich	
YUK TASHUVLARIDA LOGISTIK PROVAYDERLAR FAOLIYATINING NAZARIY-USLUBIIY ASOSLARI	951
Mannapova Feruza Faxriddin qizi	

MAMLAKAT BANKLARI TOMONIDAN ALOQA SOHASINI MOLIYALASHTIRISHDAGI MAVJUD MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI	956
Mirzaraximova Aziza Azimdjanoyna	
IQTISODIYOTDAGI TARKIBIY O'ZGARISHLARNI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI RAQOBATCHILIK MUHITINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	963
Maxmudova Ferangis Raxmatillayevna	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOT TARAQQIYOTINING HOLATI VA USTUVOR MAQSADLI KO'RSATKICHLARI	968
Saidova Madinaxon Hoshimjon qizi	
FERMER XO'JALIKLARINING O'ZBEKISTON AGRAR SEKTORIDAGI O'RNI VA AHAMIYATI.....	973
Islamova Dilnoza Isamidinova	
ZIYORAT TURIZMINING MINTAQAVIY IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	978
Uzaqov Jamshid Norboyevich	
TIJORAT BANKLARINING EMISSION OPERATSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	983
Shaymanov Mexriddin Ibragimovich	
ISLOM MOLIYASIDA MAJBURIYAT VA OMONAT MEXANIZMLARI: RAHN, VADIYA VA HAVALA.....	987
Sadikova Ra'no Abdullaevna	
FIRIBGARLIK BILAN BOG'LIQ AUDITORLIK TEKSHIRUVI RISKLARINI KAMAYTIRISH MASALALARI	991
Sirojiddinov Ikromiddin Qutbiddinovich	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ И ОЦЕНКА ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ UZAUTO MOTORS.....	996
Шарипов К.А., Зайнутдинова У.Дж.	
XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA BANDLIK BILAN TA'MINLASHGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR VA MUAMMOLAR TADQIQI.....	1005
Mirzayev Qulmamat Djonuzokovich, Saparov Murod Irgashovich	
YO'LOVCHI TASHISH XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI	1010
Alisher Kurambayev	
SUG'URTA XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA TAKAFUL SUG'URTASINING O'RNI VA IMKONIYATLARI.....	1014
Sattorov Ixtiyor Ochilovich, Karimov Shohruh Yo'ldoshali o'g'li	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSION FAOLIYATNI AMALGA OSHIRISHNING JORIY HOLATI TAHLILI.....	1020
Valikulov Sherzod Zaynitdinovich	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA MARKETPLEYSLARNI SHAKLLANTIRISH: INVESTITSİYALAR, XARAJATLAR VA FOYDA.....	1029
Axmedova Dilshoda Xayrulla qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTONDA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA MARKETING SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI.....	1033
Maxmudov Tohirjon Olimjonovich, Muminova Shahlo Madaminjon qizi	
OLIY TA'LIMDA GENDER TENGLIKNING O'ZIGA XOS JIHATLARI.....	1039
Xaydarova Sayyora	
ANALYZING THE COMPETITIVE ADVANTAGES OF SOUTH KOREA IN GLOBAL MICE TOURISM: HISTORICAL AND CULTURAL DIMENSIONS.....	1043
Ortikova Sabohat, Gulomova Mukhlisa, Ochilova Hilola Farmonovna	
MEHMONXONA BIZNESIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH ORQALI XIZMAT KO'RSATISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH (NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA)	1050
Usmanova Gulida Valiyevna	
ETHICAL ASPECTS OF ECOTOURISM: BALANCING SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND MORAL RESPONSIBILITY.....	1055
Gulbakhor Sattarovna Abdullakhanova	
RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLARDA INVESTITSIYA FAOLLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR.....	1062
Sobirov Abdurasul Abdugafarovich	

KADRLAR BOSHQARUVIDA INNOVATSION YONDASHUVLAR.....	1068
Urazov Sadulla Shodiyevich	
TIJORAT BANKLARIDA MOLIYAVIY JINOYATLARNING OLDINI OLISHDA KOMPLAENS-NAZORATNING ROLI.....	1074
Zokirov Ismoiljon Ibroximovich	
AGROSERVIS SOHASINI RIVOJLANTIRISH ORQALI KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH YO'LLARI	1078
Pardayev Mamayunus Qarshibayevich, Feruz Nematullayevich Abilov	
KO'MIR UCHUVCHI KULI ASOSIDAGI FLY ASH BETON VA GEOPOLIMER MATERIALLARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH UCHUN IQTISODIY VA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH	1083
Muradov Botir Xayat	
КРЕАТИВНАЯ ЭКОНОМИКА В КОНТЕКСТЕ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ ПРЕДПОСЫЛКИ В УЗБЕКИСТАНЕ	1091
Рахимова Манзура Хамид кизи	
DUE DILIGENCE IN AUDITING AS A FACTOR ECONOMIC EFFICIENCY IN THE AGRICULTURAL SECTOR.....	1098
Sidikov Dilmurod	
MAJBURIYATLAR HISOBINI MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	1102
Ergasheva Vasila Abdumajitovna	
ИННОВАЦИОННЫЕ МАРКЕТИНГОВЫЕ СТРАТЕГИИ И ПРОЦЕССЫ ЦИФРОВИЗАЦИИ БИЗНЕСА В УЗБЕКИСТАНЕ	1106
Рахимова Тамила Баходур кизи	
O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM EKSPORT XIZMATLARI MOLIYAVIY NATIJADORLIGINI TA'MINLASH YO'LLARI.....	1113
Abdusattarova Dildora Bohodirovna	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNI DAVLAT TOMONIDAN MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASH BORASIDA ILG'OR XORIJIY TAJRIBA VA UNDAN O'ZBEKISTONDA FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	1120
Djurayeva Lola Abdugabbarovna	
HUDUDLARDA AHOLI DAROMADLARINI OSHIRISHDA DAVLAT BUDJETIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	1125
Egamnazarova Gulnoza Xolmurod qizi	
O'ZBEKISTON ISLOHOTLARI ISTIQBOLIDA BARQAROR RIVOJLANISH KO'RSATKICHLARI HAMDA ESG INDIKATORLARINI JORIY ETISH	1129
Mirzaaxmedova Nodira Asqarali qizi, Tursunxodjayeva Shirin Zafar qizi	
O'ZBEKISTONDA KREDIT VA MOLIYAVIY TIZIMNI MODERNIZATSIYALASH: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR	1135
Omonturdiyev Ortiq Eshboyevich	
O'ZBEKISTON FRANCHAYZING BRENDLARINING XALQARO BOZORLARDA IMIJINI MUSTAHKAMLASHDA ZAMONAVIY BRENDUKLAR YARATISHNING NAZARIY ASOSLARI VA AMALIY YECHIMLARI	1140
Xodjayev Anvar Rasulovich	
MINTAQANING INVESTITSIYA OQIMLARI VA TASHQI IQTISODIY ALOQALARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK TAHLILI	1147
G'oyibnazarov Muhammad Xamidbekovich	
O'ZBEKISTON AGROTADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISH STRATEGIYALARI VA IMKONIYATLARI	1152
No'monov Otabek O'rmonjon o'g'li	
NAMANGAN VILOYATIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING INVESTITSION FAOLIYATI VA IQTISODIY SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISH	1157
Xakimov Akbar Anvarovich	

TIJORAT BANKLARI XIZMATLARINI RAQAMLASHTIRISHNING IQTISODIY MOHIYATI VA UNING BANK FAOLIYATI SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	1162
Atamuradov Bozorboy Berdimuratovich	
O'ZBEKISTONDA MOLIVAVIY SIYOSATNI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	1168
Sayitbayev Shermirza Datkamirzaevich	
ЭКОНОМЕТРИЧЕСКОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ БЮДЖЕТОВ ФТИЗИАТРИЧЕСКИХ УЧРЕЖДЕНИЙ ПРИ ПЕРЕХОДЕ К ОПЛАТЕ ПО КЛИНИКО-ЗАТРАТНЫМ ГРУППАМ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	1173
Эрматов Зоҳид Шавкатович	
SUSTAINABLE TOURISM IN KARAKALPAKSTAN: LINKING CULTURE, COMMUNITIES, AND ECOLOGY.....	1179
Indira Ermekebaeva	
TARIFLASH VA REZERVLAHNING ILMIY-AMALIY MODEL (O'ZBEKISTON SHAROITIGA MOSLASHTIRILGAN).....	1184
Maxmudov Komoliddin Rozmetovich	
XORIY TAJRIBASI ASOSIDA O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	1188
Akmalova Ziyoda Doniyorovna	
ECONOMIC EFFECTS OF GASTRONOMIC TOURISM: AN ANALYSIS OF TOURISTS' FOOD EXPENDITURE PATTERNS.....	1193
Iroda Abdieva G'ayrat kizi	
WAYS OF IMPROVING AGRITOURISM IN UZBEKISTAN	1198
Ruxangiz Mirfayzovna Mavlonova, Istamkhuja Olimovich Davronov	
TA'LIM TIZIMIDA KORRUPSIYAGA QARSHI KURASHNING DOLZARB MASALALARI.....	1203
Kaxxarov Ulug'bek Xalmatovich	
YASHIL IQTISODIYOT RIVOJLANISHINING ISH BILAN BANDLIKKA TA'SIRINI BAHOLASH METODOLOGIYASI.....	1208
Bobojonov To'liqinbek Maxmud o'g'li	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING INNOVATSION FAOLLIGINI OSHIRISH: MAVJUD MUAMMO VA ISTIQBOLLI IMKONIYATLAR.....	1213
Zokirov Fayzullo Maxamatovich	
ЦИФРОВОЙ МАРКЕТИНГ КАК ИНСТРУМЕНТ ПРОДВИЖЕНИЯ БРЕНДА НОВОГО УЗБЕКИСТАНА НА МЕЖДУНАРОДНОМ ТУРИСТИЧЕСКОМ РЫНКЕ.....	1219
Суюнова Камилла Бахромовна, Файзуллаев Аслиддин Сафар угли	
ТЕОРИЯ ПОТРЕБИТЕЛЬСКОГО ВЫБОРА: ОБЗОР КЛАССИЧЕСКИХ ПАРАДИГМ, МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫХ ПОДХОДОВ И СОВРЕМЕННЫХ ВЫЗОВОВ.....	1223
Камилова Наргиза Абдукажоровна	
СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К МОНЕТАРНОЙ ПОЛИТИКЕ И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА ИНФЛЯЦИЮ И ЗАНЯТОСТЬ	1227
Камилова Наргиза Абдукажоровна, Асадова Шоҳида Азаматовна	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA TAKOFUL SUG'URTA FONDLARINI SHAKLLANTIRISH.....	1232
Alimov Sherzod Choriyevich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI KREDITLASH MEXANIZMLARINI YANADA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	1238
Bo'taev O'tkir Eshboevich	
PUL MABLAG'LARI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI.....	1242
Xalikov Baxrom Shomurovich	
O'ZBEKISTON SANOATINI RIVOJLANTIRISHDA ENERGIYA TA'SIRINI QISQA VA UZOQ MUDDATLI BAHOLASH SAMARASI	1247
Jabbarov Nurbek Atanazarovich	
IQTISODIYOTDA ENERGIYA TIZIMINING TUTGAN O'RNINI MODELLASHTIRISHDA ARDL MODELINING NAZARIY AHAMIYATI	1252
Kuralbayev Jo'rabek Oybekovich	

DAVLAT TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYA QILISHNING XORIJIY TAJRIBALARI	1256
Salamov Islom Tashkazakovich	

DAVLAT TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYA QILISHNING XORIJIY TAJRIBALARI

Salamov Islom Tashkazakovich

“Turonbank” aksiyadorlik tijorat banki

Ijro nazorati bo'limi boshlig'i

Iqtisod fanlari nomzodi

E-mail: lsalamov125@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada davlat tijorat banklarini transformatsiya qilishning xorijiy tajribalari tahlil qilinadi. Xususan, rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda bank tizimini isloh qilish, korporativ boshqaruvni takomillashtirish, xususiylashtirish jarayonlari, raqamli bank xizmatlarini joriy etish hamda moliyaviy barqarorlikni ta'minlash mexanizmlari o'rganiladi. Shuningdek, transformatsiya jarayonining iqtisodiy samaradorlikka, raqobat muhitiga va bank xizmatlari sifatiga ta'siri yoritiladi. Xorijiy tajriba asosida milliy bank tizimini modernizatsiya qilish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqiladi.

Kalit so'zlar: davlat tijorat banklari, bank transformatsiyasi, xorijiy tajriba, xususiylashtirish, korporativ boshqaruv, raqamlashtirish, moliyaviy barqarorlik, bank islohotlari, investitsiya jozibadorligi, raqobat muhiti.

Abstract. This article analyzes the foreign experience in the transformation of state commercial banks. In particular, it examines banking system reforms in both developed and developing countries, the improvement of corporate governance, privatization processes, the introduction of digital banking services, and mechanisms for ensuring financial stability. Furthermore, the impact of transformation processes on economic efficiency, the competitive environment, and the quality of banking services is highlighted. Based on foreign experience, recommendations for the modernization of the national banking system are developed.

Key words: state commercial banks, bank transformation, foreign experience, privatization, corporate governance, digitalization, financial stability, banking reforms, investment attractiveness, competitive environment.

Аннотация. В данной статье анализируется зарубежный опыт трансформации государственных коммерческих банков. В частности, рассматриваются реформы банковской системы в развитых и развивающихся странах, совершенствование корпоративного управления, процессы приватизации, внедрение цифровых банковских услуг, а также механизмы обеспечения финансовой стабильности. Кроме того, освещается влияние процессов трансформации на экономическую эффективность, конкурентную среду и качество банковских услуг. На основе зарубежного опыта разрабатываются рекомендации по модернизации национальной банковской системы.

Ключевые слова: государственные коммерческие банки, трансформация банков, зарубежный опыт, приватизация, корпоративное управление, цифровизация, финансовая стабильность, банковские реформы, инвестиционная привлекательность, конкурентная среда.

KIRISH

Bugungi globallashtirish sharoitida bank tizimining barqarorligi va samaradorligi mamlakat iqtisodiy rivojlanishining muhim omillaridan biri hisoblanadi. Xususan, davlat tijorat banklari moliya bozorining yirik ishtirokchisi sifatida iqtisodiyotning real sektorini kreditlash, investitsion loyihalarni moliyalashtirish hamda ijtimoiy-iqtisodiy dasturlarni qo'llab-quvvatlashda muhim rol o'ynaydi.

Biroq ko'plab mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, davlat ulushi yuqori bo'lgan banklarda boshqaruv samaradorligi, raqobatbardoshlik va moliyaviy barqarorlik bilan bog'liq muammolar yuzaga kelishi mumkin. Shu sababli so'nggi yillarda rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda tijorat banklarini transformatsiya qilish, ularni bozor tamoyillari asosida boshqarish, korporativ boshqaruv tizimini takomillashtirish hamda xususiylashtirish jarayonlarini jadallashtirish masalalariga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Mazkur maqolada davlat tijorat banklarini transformatsiya qilish bo'yicha xorijiy tajribalar o'rganilib, ularning milliy bank tizimini isloh qilishdagi ahamiyati ilmiy asosda yoritiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Davlat tijorat banklarini isloh qilish va transformatsiya qilish masalalari ko'plab xorijiy hamda mahalliy iqtisodchi olimlar tomonidan tadqiq etilgan. Ilmiy manbalarda bank tizimini modernizatsiya qilish, davlat ulushini qisqartirish, korporativ boshqaruvni takomillashtirish hamda raqamli texnologiyalarni joriy etish masalalari keng yoritilgan.

Xorijiy tadqiqotlarda banklarni xususiyashtirish va bozor mexanizmlarini kuchaytirish orqali ularning samaradorligini oshirish mumkinligi ta'kidlanadi. Ayrim tadqiqotchilar davlat banklari iqtisodiy inqiroz davrida moliyaviy barqarorlikni saqlashda muhim rol o'ynashini qayd etgan bo'lsalar, boshqa ilmiy ishlarda uzoq muddatli istiqbolda raqobat muhitini rivojlantirish uchun davlat ulushini kamaytirish zarurligi asoslab berilgan.

Mahalliy iqtisodiy adabiyotlarda esa bank tizimini bosqichma-bosqich isloh qilish, xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlikni kengaytirish hamda zamonaviy boshqaruv standartlarini joriy etish orqali davlat tijorat banklarini transformatsiya qilish masalalari yoritilgan. Shuningdek, milliy bank tizimini xalqaro moliya bozorlariga integratsiyalash jarayonining ahamiyati alohida ta'kidlanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida ilmiy bilishning umumiy va maxsus usullaridan foydalanildi. Jumladan, tahlil va sintez, qiyosiy tahlil, tizimli yondashuv, statistik ma'lumotlarni umumlashtirish hamda mantiqiy xulosa chiqarish usullari qo'llanildi.

Davlat tijorat banklarini transformatsiya qilish bo'yicha rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlar tajribasi qiyosiy jihatdan o'rganildi. Xususan, bank tizimini isloh qilish jarayonlarining institutsional, tashkiliy-huquqiy va moliyaviy jihatlari kompleks tahlil qilindi. Shuningdek, transformatsiya jarayonining banklar faoliyati samaradorligi hamda raqobat muhitiga ta'siri baholandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Davlat tijorat banklarini transformatsiya qilish jarayonida Yevropa mamlakatlari tajribasi muhim ahamiyat kasb etadi. Xususan, Germaniya bank tizimida davlat ishtirokidagi banklar — "Landesbank"lar faoliyati bosqichma-bosqich isloh qilindi. 2000-yillardan boshlab Yevropa Ittifoqi talablari asosida davlat kafolatlari qisqartirildi, risk-menejment tizimi kuchaytirildi hamda korporativ boshqaruv standartlari xalqaro talablarga moslashtirildi. Natijada banklarning kapital yetariligi va shaffofligi oshdi, moliyaviy hisobotlar xalqaro standartlar asosida yuritila boshlandi.

Polsha tajribasida esa 1990-yillarda bank tizimini tubdan isloh qilish va xususiyashtirish siyosati amalga oshirildi. Davlat tijorat banklarining aksiyalari strategik xorijiy investorlar ishtirokida sotildi. Ushbu jarayon bank tizimiga zamonaviy boshqaruv tajribasi, yangi texnologiyalar va qo'shimcha kapital oqimini jalb qilish imkonini berdi. Natijada Polsha bank tizimi Markaziy va Sharqiy Yevropada eng barqaror tizimlardan biriga aylandi hamda xalqaro reyting agentliklari tomonidan yuqori baholandi [1].

Osiyo mamlakatlarida ham davlat banklarini transformatsiya qilish keng ko'lamda amalga oshirildi. Masalan, Xitoyda 2000-yillarda yirik davlat banklari restrukturizatsiya qilinib, ularning balanslari "yomon aktivlar"dan tozalandi. Hukumat tomonidan maxsus aktivlarni boshqarish kompaniyalari tashkil etildi va muammoli kreditlar ulushi sezilarli darajada kamaytirildi. Shuningdek, bank aksiyalari fond bozorlariga chiqarilib, qisman xususiyashtirish amalga oshirildi. Mazkur chora-tadbirlar bank tizimining kapitalizatsiya darajasini oshirdi va xalqaro moliya bozorlariga integratsiyasini kuchaytirdi.

Janubiy Koreyada 1997-yilgi Osiyo moliyaviy inqirozidan so'ng bank tizimi chuqur islohotlardan o'tkazildi [2]. Davlat muammoli banklarni qo'llab-quvvatlash bilan birga, ularni qayta tashkil etdi, ayrimlarini birlashtirdi yoki xususiyashtirdi. Bank nazorati kuchaytirildi, prudensial me'yorlar xalqaro standartlarga moslashtirildi. Natijada Koreya bank tizimi qisqa muddat ichida tiklanib, raqobatbardosh va innovatsion tizimga aylandi.

Raqamlashtirish jarayoni ham davlat banklarini transformatsiya qilishning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Singapur tajribasida davlat va xususiy banklar faoliyatiga fintech yechimlari, sun'iy intellekt asosidagi risklarni baholash tizimlari hamda masofaviy bank xizmatlari joriy etildi. Natijada operatsion xarajatlar kamaydi, mijozlarga xizmat ko'rsatish sifati oshdi hamda bank xizmatlaridan foydalanish darajasi kengaydi.

Xorijiy tajriba shuni ko'rsatadiki, davlat tijorat banklarini transformatsiya qilish jarayoni uch asosiy yo'nalishda amalga oshiriladi: birinchidan, korporativ boshqaruv va risk-menejment tizimini takomillashtirish; ikkinchidan, xususiyashtirish va strategik investorlarni jalb etish; uchinchidan, raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali samaradorlikni oshirish. Mazkur yondashuvlar bank tizimining moliyaviy barqarorligini mustahkamlash, raqobat muhitini rivojlantirish hamda investitsiya jozibadorligini oshirishga xizmat qiladi.

Davlat tijorat banklarini transformatsiya qilish jarayonida moliyaviy barqarorlikni ta'minlash masalasi alohida ahamiyatga ega. Masalan, Buyuk Britaniyada 2008-yilgi global moliyaviy inqirozdan so'ng davlat

banklari restrukturizatsiya qilindi, kapital yetarliligi oshirildi va xavflarni kamaytirish maqsadida maxsus garov mexanizmlari joriy etildi. Ushbu tajriba shuni ko'rsatadiki, davlat banklarini transformatsiya qilish jarayoni faqat xususiyashtirish bilan cheklanmaydi, balki moliyaviy nazorat va risk-menejment tizimini takomillashtirish bilan uyg'un holda olib borilishi zarur.

Transformatsiya jarayonida inson resurslarini rivojlantirish ham muhim omil hisoblanadi. Hindistonda davlat banklarida boshqaruv kadrlarini qayta tayyorlash, ularni zamonaviy moliya texnologiyalari va xizmat ko'rsatish standartlariga moslashtirish orqali mijozlarga xizmat ko'rsatish sifati sezilarli darajada oshirildi. Shu bilan birga, xodimlarning motivatsiyasini kuchaytirish va korporativ madaniyatni shakllantirish transformatsiya samaradorligini ta'minlovchi muhim omil sifatida namoyon bo'ladi.

Xorijiy tajribada, shuningdek, raqobatbardoshlikni oshirish orqali davlat banklarini yanada samarali qilish mexanizmlari qo'llaniladi [3]. Masalan, Kanadada davlat ulushidagi banklar xususiy va xalqaro banklar bilan teng sharoitlarda raqobatlashishga yo'naltirildi. Bu esa moliyaviy xizmatlar sifatini oshirishga va innovatsion mahsulotlarni joriy etishga olib keldi. Natijada mijozlar uchun qulaylik, xizmatlar tezligi va sifat ko'rsatkichlari yaxshilandi.

Transformatsiya jarayonida texnologik yangilanish ham muhim yo'nalish hisoblanadi. Avstraliyada davlat banklari digital banking platformalarini joriy etish orqali filial xarajatlarini kamaytirib, mijozlarga masofadan turib xizmat ko'rsatish imkoniyatini kengaytirdi. Shu bilan birga, fintech yechimlari asosida kredit berish jarayonlari tezlashtirildi, risklarni baholash tizimi avtomatlashtirildi va banklarning moliyaviy natijalari yaxshilandi.

Umuman olganda, xorijiy tajribalar shuni ko'rsatadiki, davlat tijorat banklarini transformatsiya qilishning samarali modeli bir nechta asosiy elementlarni o'z ichiga oladi: korporativ boshqaruvni takomillashtirish, xususiyashtirish va strategik investorlarni jalb qilish, inson resurslarini rivojlantirish hamda raqamli texnologiyalarni joriy etish. Mazkur yo'nalishlarda amalga oshirilgan kompleks chora-tadbirlar bank tizimining moliyaviy barqarorligini mustahkamlaydi, xizmat sifatini oshiradi va milliy iqtisodiyotning barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi.

Transformatsiya jarayonida davlat tijorat banklarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash va kapitallashtirish darajasini oshirish eng muhim yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Shvetsiya tajribasida davlat banklarining kapital yetarliligi xalqaro standartlar asosida oshirildi, "stress-test"lar muntazam ravishda o'tkazildi hamda moliyaviy xavflarni kamaytirish maqsadida qo'shimcha rezervlar shakllantirildi. Ushbu chora-tadbirlar bank tizimining inqirozlarga chidamliligini kuchaytirdi va mijozlar ishonchini mustahkamladi [4].

Transformatsiya jarayonida davlat banklarini raqobatbardosh qilish maqsadida xususiy investorlarni jalb etish ham samarali natijalar beradi. Turkiya tajribasida davlat banklari aksiyalari qisman xususiy sektorga sotildi. Bu esa bank boshqaruv tizimini modernizatsiya qilish, yangi xizmatlar va mahsulotlarni joriy etish imkonini yaratdi. Natijada banklar operatsion xarajatlarini qisqartirib, umumiy samaradorlikni oshirishga erishdi.

Texnologik transformatsiya ham davlat banklarini modernizatsiya qilishning asosiy komponentlaridan biridir. Buyuk Britaniya tajribasida onlayn va mobil banking xizmatlari keng joriy etildi, bu esa filial xarajatlarini kamaytirish hamda mijozlarga xizmat ko'rsatish tezligini oshirish imkonini berdi. Shu bilan birga, sun'iy intellekt va katta ma'lumotlarni tahlil qilish tizimlari asosida kredit xavfini baholash jarayoni avtomatlashtirildi, moliyaviy qarorlar qabul qilish tezlashdi va samaradorlik sezilarli darajada oshdi.

Inson resurslarini rivojlantirish transformatsiya jarayonining ajralmas qismi hisoblanadi. Hindiston tajribasida davlat banklari xodimlarini moliyaviy texnologiyalar, xizmat ko'rsatish standartlari va korporativ boshqaruv bo'yicha qayta tayyorlash dasturlari joriy etildi. Bu chora-tadbirlar xizmat sifatini oshirish bilan birga, xodimlar motivatsiyasi va bankning ichki korporativ madaniyatini mustahkamlashga xizmat qildi [5].

Davlat tijorat banklarini transformatsiya qilish jarayonida xalqaro standartlarga mos moliyaviy barqarorlikni ta'minlash muhim ahamiyatga ega. Fransiya tajribasida davlat banklari kapital yetarliligi va likvidlik ko'rsatkichlarini oshirish maqsadida qat'iy regulyativ me'yorlar joriy etdi. Natijada banklar moliyaviy inqirozlarga nisbatan barqarorroq tizimga aylandi, kredit risklari kamaytirildi va mijozlar ishonchi saqlandi.

Xorijiy tajribada xususiyashtirish jarayonlari ham ijobiy natijalar bergan. Masalan, Braziliyada davlat banklarining qisman xususiyashtirilishi natijasida strategik investorlar jalb qilindi. Bu esa banklarning moliyaviy va texnologik salohiyatini oshirdi, boshqaruv tizimini modernizatsiya qilish hamda xalqaro moliya bozorlariga moslashuvchanlikni kuchaytirishga xizmat qildi.

Texnologik yangilanishlar orqali bank xizmatlari samaradorligi sezilarli darajada oshiriladi. Shveysariya tajribasida davlat banklari sun'iy intellekt va katta ma'lumotlarni tahlil qilish tizimlarini joriy etdi. Bu kredit berish jarayonlarini avtomatlashtirish, xavflarni tezkor aniqlash hamda operatsion xarajatlarni kamaytirishga imkon yaratdi. Shu bilan birga, mijozlarga masofaviy xizmat ko'rsatish imkoniyatlari kengaydi va bank xizmatlaridan foydalanish darajasi sezilarli oshdi [6].

Inson resurslarini rivojlantirish transformatsiyaning muhim komponentlaridan biridir. Malayziya tajribasida davlat banklarida xodimlarni qayta tayyorlash dasturlari joriy etilib, ularni zamonaviy bank texnologiyalari va xizmat ko'rsatish standartlariga moslashtirish amalga oshirildi. Bu esa xizmat sifatini oshirish bilan birga, xodimlar motivatsiyasi va mehnat samaradorligini yaxshiladi.

Umuman olganda, xorijiy tajribalar davlat tijorat banklarini transformatsiya qilishning samarali modeli bir nechta asosiy elementlarni o'z ichiga olishini ko'rsatadi: korporativ boshqaruvni takomillashtirish, xususiylashtirish va strategik investorlarni jalb qilish, raqamli texnologiyalarni joriy etish hamda inson resurslarini rivojlantirish. Mazkur yo'nalishlar bank tizimining moliyaviy barqarorligini mustahkamlaydi, raqobat muhitini rivojlantiradi va milliy iqtisodiyotning barqaror o'sishiga xizmat qiladi.

Transformatsiya jarayoni ijtimoiy maqsadlarni ham inobatga olishi zarur. Davlat banklari aholiga, kichik va o'rta biznes subyektlariga xizmat ko'rsatishda barqarorlikni ta'minlash, kreditlash imkoniyatlarini kengaytirish va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishda muhim rol o'ynaydi. Shu bois xorijiy tajribalar milliy bank tizimini modernizatsiya qilishda iqtisodiy samaradorlik hamda ijtimoiy barqarorlikni uyg'unlashtirish zarurligini tasdiqlaydi.

Transformatsiya jarayonida davlat tijorat banklarining moliyaviy barqarorligini oshirish bilan bir qatorda, ularning innovatsion salohiyatini rivojlantirish ham muhim ahamiyat kasb etadi. Shvetsiya misolida banklar yangi moliyaviy mahsulotlar va xizmatlarni joriy etish orqali o'z raqobatbardoshligini kuchaytirdi. Bu esa mijozlar bazasini kengaytirish, kapital oqimini jalb qilish hamda iqtisodiy o'sishga hissa qo'shish imkoniyatini yaratdi.

Xorijiy tajribalarda davlat banklarini restrukturizatsiya qilish jarayoni ko'pincha qisman xususiylashtirish bilan uyg'un holda amalga oshiriladi. Masalan, Polshada davlat banklarining aksiyalari strategik xorijiy investorlar tomonidan sotib olindi. Bu jarayon banklarni raqamli texnologiyalar bilan ta'minlash va xalqaro standartlarga mos boshqaruv tizimini joriy etish imkonini yaratdi. Natijada banklarning kapital yetariligi oshdi, xizmat sifati yaxshilandi va raqobatbardoshlik kuchaydi.

Raqamli transformatsiya va fintech yechimlarini joriy etish davlat banklarining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Singapur tajribasida mobil banking, onlayn platformalar hamda avtomatlashtirilgan kredit baholash tizimlari keng joriy etildi. Bu operatsion xarajatlarni kamaytirish va mijozlarga xizmat ko'rsatish tezligini oshirish imkonini berdi. Natijada banklar innovatsion mahsulotlarni tezroq tatbiq eta boshladi va moliyaviy xizmatlar sifati yaxshilandi [7].

Inson resurslarini rivojlantirish ham transformatsiyaning ajralmas qismi hisoblanadi. Hindiston tajribasida xodimlarni qayta tayyorlash dasturlari orqali ularni zamonaviy moliyaviy xizmatlarga moslashtirish amalga oshirildi. Bu bankning ichki madaniyatini rivojlantirish, xodimlar motivatsiyasini oshirish hamda xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilashga xizmat qildi.

Xorijiy tajribalar shuni ko'rsatadiki, davlat tijorat banklarini transformatsiya qilishning samarali modeli quyidagi asosiy komponentlarni o'z ichiga oladi: korporativ boshqaruvni kuchaytirish, xususiylashtirish va strategik investorlarni jalb qilish, raqamli texnologiyalarni joriy etish, inson resurslarini rivojlantirish hamda innovatsion mahsulotlarni tatbiq etish. Mazkur yo'nalishlar bank tizimining moliyaviy barqarorligini mustahkamlash, raqobatbardoshligini oshirish va milliy iqtisodiyot rivojiga hissa qo'shishga xizmat qiladi.

Davlat banklarini transformatsiya qilish jarayoni ijtimoiy-maqsadli vazifalarni ham inobatga olishi lozim. Davlat banklari aholiga hamda kichik va o'rta biznes subyektlariga xizmat ko'rsatishda barqarorlikni ta'minlashi, kreditlash imkoniyatlarini kengaytirishi va iqtisodiy faollikni rag'batlantirishi zarur. Bu esa bank tizimini modernizatsiya qilish jarayonida iqtisodiy samaradorlik va ijtimoiy barqarorlikni uyg'unlashtirish imkonini beradi.

Davlat tijorat banklarini transformatsiya qilishda xalqaro moliyaviy integratsiya ham muhim ahamiyat kasb etadi. Xitoy tajribasida yirik davlat banklari xalqaro moliya bozorlariga integratsiyalashib, kapital oqimini jalb qilish hamda xalqaro standartlarga mos moliyaviy boshqaruv tizimini joriy etish imkoniyatiga ega bo'ldi. Natijada banklar nafaqat ichki iqtisodiyotga, balki global moliya tizimiga ham faol integratsiyalashdi, bu esa ularning moliyaviy barqarorligini oshirdi va raqobatbardoshligini kuchaytirdi [8].

Xorijiy tajribada transformatsiya jarayoni ko'pincha bosqichma-bosqich amalga oshiriladi. Janubiy Koreyada 1997-yilgi moliyaviy inqirozdan so'ng davlat banklari dastlab muammoli aktivlardan tozalandi, keyinchalik qisman xususiylashtirildi hamda moliyaviy boshqaruv tizimi modernizatsiya qilindi. Ushbu yondashuv banklarni inqirozlarga chidamli qilish, xizmatlar sifatini oshirish va raqobatbardoshlikni kuchaytirishga yordam berdi.

Davlat banklarining transformatsiyasida texnologik yangilanishlar ham muhim rol o'ynaydi. Avstraliya tajribasida raqamli bank xizmatlarini joriy etish orqali filiallarga bo'lgan ehtiyoj kamaytirildi, operatsion xarajatlari qisqartirildi va mijozlarga xizmat ko'rsatish tezligi oshirildi. Shu bilan birga, banklar xizmat assortimentini kengaytirib, raqamli yechimlar orqali yangi mijozlarni jalb eta boshladi.

Transformatsiya jarayoni inson resurslarini rivojlantirish bilan chambarchas bog'liq. Malayziya tajribasida xodimlar zamonaviy moliyaviy xizmatlar, raqamli texnologiyalar va korporativ boshqaruv yo'nalishlari bo'yicha qayta tayyorlandi. Bu xizmat sifatini oshirish bilan birga, bankning ichki madaniyati, xodimlar motivatsiyasi va innovatsion salohiyatini kuchaytirdi.

Transformatsiya jarayonida davlat tijorat banklari uchun xavf-menejment va nazorat tizimlarini kuchaytirish ham alohida ahamiyatga ega. Italiya tajribasida davlat banklarining kredit portfeli va moliyaviy operatsiyalari muntazam auditdan o'tkazilib, risklarni aniqlash va ularning oldini olish mexanizmlari takomillashtirildi. Bu yondashuv banklarning moliyaviy barqarorligini oshirdi va inqirozli vaziyatlarga tezkor javob berish imkonini yaratdi.

Xorijiy tajribada davlat banklarini transformatsiya qilish jarayoni ularning ijtimoiy rolini ham inobatga oladi. Masalan, Kanadada davlat banklari kichik va o'rta biznes subyektlari uchun maxsus kredit dasturlarini taklif qilgan. Bu iqtisodiy faollikni rag'batlantirish bilan birga, ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash va aholiga xizmat ko'rsatish sifatini oshirishga xizmat qilgan [9].

Innovatsion va raqamli yechimlarni joriy etish orqali banklar operatsion samaradorligini oshiradi. Yaponiya tajribasida davlat banklari raqamli platformalar va sun'iy intellekt tizimlari yordamida mijozlarning moliyaviy xatti-harakatlarini tahlil qilish, kredit baholash hamda xavf nazoratini avtomatlashtirish imkoniyatiga ega bo'ldi. Natijada banklar qaror qabul qilish jarayonini tezlashtirib, resurslarni yanada samarali taqsimlash imkoniyatini qo'lga kiritdi.

Xorijiy tajribalar shuni ko'rsatadiki, davlat tijorat banklarini transformatsiya qilishning samarali modeli quyidagi asosiy yo'nalishlarni o'z ichiga oladi:

1. Korporativ boshqaruvni mustahkamlash — shaffof boshqaruv tizimi, mas'uliyatli direktorlar kengashi va samarali nazorat mexanizmlarini joriy etish.
2. Xususiyashtirish va strategik investorlarni jalb qilish — kapital yetarililigini oshirish hamda xalqaro tajriba va texnologiyalarni bank tizimiga integratsiyalash.
3. Raqamli transformatsiya va innovatsion yechimlar — fintech, mobil banking va avtomatlashtirilgan risk-menejment tizimlarini keng joriy etish.
4. Inson resurslarini rivojlantirish — xodimlarni qayta tayyorlash va ularni zamonaviy moliyaviy xizmatlarga moslashtirish.
5. Ijtimoiy va iqtisodiy vazifalarni uyg'unlashtirish — aholiga hamda kichik va o'rta biznes subyektlariga xizmat ko'rsatish orqali iqtisodiy faollikni rag'batlantirish.
6. Xavf-menejment va nazorat tizimini kuchaytirish — kredit, operatsion va moliyaviy risklarni kamaytirish hamda inqirozli vaziyatlarga tezkor javob berish mexanizmlarini takomillashtirish.

Mazkur yo'nalishlarning o'zaro uyg'unligi davlat tijorat banklarini moliyaviy barqaror, raqobatbardosh va ijtimoiy yo'naltirilgan tizimga aylantirishga xizmat qiladi. Xorijiy tajribalar milliy bank tizimini modernizatsiya qilishda iqtisodiy samaradorlik, raqobatbardoshlik va ijtimoiy barqarorlikni uyg'unlashtirish zarurligini tasdiqlaydi [10].

Davlat tijorat banklarini transformatsiya qilish jarayoni ko'plab mamlakatlarda turli yo'nalishlarda amalga oshirilgan. Masalan, Germaniyada "Landesbank" tizimi isloh qilinish, davlat kafolatlari qisqartirildi hamda risk-menejment tizimi xalqaro standartlarga moslashtirildi. Shu bilan birga, banklarning kapital yetariligi oshirilib, xizmat ko'rsatish sifatini monitoring qilish mexanizmlari joriy etildi. Natijada banklar moliyaviy barqarorligini mustahkamlab, raqobatbardoshligini oshirdi.

Polsha tajribasida davlat banklarining aksiyalari qisman xususiyashtirilib, strategik xorijiy investorlar jalb qilindi. Bu jarayon banklarga zamonaviy boshqaruv tizimi va raqamli texnologiyalarni joriy etish imkonini berdi. Shu bilan birga, banklarning moliyaviy ko'rsatkichlari barqarorlashdi, xizmatlar sifati yaxshilandi va ichki bozor raqobatbardoshligi kuchaydi.

Rivojlanayotgan mamlakatlar tajribasi ham muhim ahamiyat kasb etadi. Xitoyda davlat banklari 2000-yillarda muammoli aktivlardan tozalandi va aksiyalari qisman xususiyashtirildi. Natijada banklar kapitalizatsiya darajasini oshirdi, xalqaro moliya bozorlariga integratsiyalashdi hamda moliyaviy risklarni kamaytirdi.

Tehnologik innovatsiyalar davlat banklarini modernizatsiya qilishda muhim rol o'ynaydi. Singapur tajribasida mobil banking, sun'iy intellekt tizimlari va avtomatlashtirilgan kredit baholash mexanizmlari joriy etildi. Bu operatsion xarajatlarni qisqartirish, xizmat ko'rsatish tezligini oshirish va mijozlar bazasini kengaytirish imkonini berdi. Shu bilan birga, banklar yangi moliyaviy mahsulotlarni tezkor joriy etish imkoniyatiga ega bo'ldi.

Inson resurslarini rivojlantirish transformatsiyaning ajralmas qismidir. Hindiston tajribasida xodimlarni zamonaviy moliyaviy xizmatlar, raqamli texnologiyalar va boshqaruv tizimlari bo'yicha qayta tayyorlash amalga oshirildi. Natijada xodimlarning motivatsiyasi oshdi, ichki korporativ madaniyat rivojlantirildi hamda xizmat sifatini sezilarli darajada yaxshilashga erishildi.

Moliyaviy barqarorlikni oshirish maqsadida xalqaro standartlarga mos prudensial me'yorlar joriy etiladi. Masalan, Italiya tajribasida kredit, operatsion va likvidlik risklarini kamaytirish tizimi takomillashtirildi. Natijada banklar inqirozli vaziyatlarga tezkor javob berish imkoniyatiga ega bo'ldi hamda kapital yetariligi barqaror darajada saqlandi [11].

Davlat tijorat banklarini transformatsiya qilish jarayoni nafaqat moliyaviy samaradorlikni oshirish, balki raqobatbardoshlik va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash bilan ham chambarchas bog'liqdir. Xorijiy tajribalar shuni ko'rsatadiki, transformatsiya jarayonining muvaffaqiyati bir qator muhim omillarga bog'liq.

Birinchidan, korporativ boshqaruv tizimini takomillashtirish va shaffof nazorat mexanizmlarini joriy etish banklarning barqaror faoliyatini ta'minlaydi. Masalan, Germaniya va Polsha tajribalarida shaffof boshqaruv tizimi hamda mas'uliyatli direktorlar kengashi bank transformatsiyasining asosiy omillaridan biri sifatida namoyon bo'lgan.

Ikkinchidan, xususiylashtirish va strategik investorlarni jalb qilish banklarni moliyaviy jihatdan mustahkamlash hamda zamonaviy texnologiyalarni joriy etish imkonini yaratadi. Xitoy va Janubiy Koreya misollarida davlat banklari aksiyalarining strategik investorlar ishtirokida sotilishi ularning kapital yetarliligini oshirib, xalqaro tajriba va boshqaruv amaliyotlari bilan boyitilishiga xizmat qilgan.

Uchinchidan, raqamli transformatsiya va innovatsion yechimlarni joriy etish xizmatlar sifatini oshiradi hamda banklarning operatsion samaradorligini kuchaytiradi. Singapur va Yaponiya tajribalarida mobil banking, onlayn platformalar va sun'iy intellekt tizimlari orqali kredit baholash, risk-menejment hamda xizmat ko'rsatish jarayonlari avtomatlashtirilgan. Natijada yangi texnologiyalar mijozlar bazasini kengaytirish va innovatsion mahsulotlarni tezkor joriy etish imkonini yaratgan.

To'rtinchidan, inson resurslarini rivojlantirish transformatsiya samaradorligini oshiruvchi muhim omil hisoblanadi. Hindiston tajribasida xodimlarni qayta tayyorlash dasturlari orqali ularni zamonaviy bank xizmatlariga moslashtirish, ichki korporativ madaniyatni rivojlantirish va motivatsiyani kuchaytirish choralari amalga oshirilgan. Bu yondashuv banklarning innovatsion salohiyatini mustahkamlash va xizmat sifatini oshirishga xizmat qilgan.

Beshinchidan, davlat banklarini transformatsiya qilish jarayoni ijtimoiy maqsadlarni ham inobatga olishi zarur. Kanada tajribasida davlat banklari kichik va o'rta biznes subyektlari uchun maxsus kredit dasturlarini taklif etib, iqtisodiy faollikni rag'batlantirish va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashga hissa qo'shgan. Shu orqali davlat banklari nafaqat moliyaviy, balki ijtimoiy funksiyalarni ham samarali amalga oshirgan.

Umuman olganda, xorijiy tajribalar shuni tasdiqlaydiki, davlat tijorat banklarini transformatsiya qilish jarayonida moliyaviy barqarorlik, raqobatbardoshlik, innovatsion rivojlanish va ijtimoiy maqsadlarni o'zaro uyg'unlashtirish zarur. Mazkur yo'nalishlarda amalga oshirilgan kompleks chora-tadbirlar bank tizimining samaradorligini oshiradi, xizmatlar sifatini yaxshilaydi hamda milliy iqtisodiyotning barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Davlat tijorat banklarini transformatsiya qilish jarayoni mamlakat iqtisodiyotining barqarorligi, moliyaviy samaradorligi va raqobatbardoshligini oshirishda muhim vosita hisoblanadi. Xorijiy tajribalar shuni ko'rsatadiki, muvaffaqiyatli transformatsiya korporativ boshqaruvni takomillashtirish, xususiylashtirish va strategik investorlarni jalb qilish, raqamli transformatsiyani amalga oshirish, inson resurslarini rivojlantirish hamda moliyaviy va ijtimoiy maqsadlarni uyg'unlashtirish kabi asosiy yo'nalishlarga tayanadi. Davlat banklarini modernizatsiya qilish ularning moliyaviy barqarorligini oshiradi va operatsion samaradorligini yaxshilaydi, xususiylashtirish hamda strategik investorlarni jalb etish esa kapital yetarliligini mustahkamlash, zamonaviy boshqaruv tizimini joriy etish va xalqaro tajribani qo'llash imkonini yaratadi. Raqamli texnologiyalar va innovatsion yechimlar bank xizmatlari sifatini oshirib, operatsion xarajatlarni kamaytiradi va yangi mijozlarni jalb qilishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, xodimlarni qayta tayyorlash va inson resurslarini rivojlantirish bankning ichki madaniyati hamda innovatsion salohiyatini kuchaytiradi. Ijtimoiy va iqtisodiy maqsadlarni uyg'unlashtirish orqali banklar aholiga hamda kichik va o'rta biznes subyektlariga samarali xizmat ko'rsatib, iqtisodiy faollikni rag'batlantiradi. Umuman olganda, xorijiy tajribalar asosida davlat tijorat banklarini transformatsiya qilish milliy iqtisodiyotning barqaror rivojlanishiga, investitsiya jozibadorligini oshirishga va bank xizmatlari sifatini yaxshilashga xizmat qiladi hamda davlat banklarini nafaqat moliyaviy, balki ijtimoiy jihatdan ham samarali va barqaror tizimga aylantirish imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Abdullaeva, Sh.Z., Qoraliev, T.M., Ortiqov, U.D. (2009). Bank resurslari va ularni boshqarish. Monografiya. Toshkent: Iqtisod-moliya.
2. Lavrushin, O.I. (2009). Bankovskoe delo. Uchebnik. Moskva: KNORUS.
3. Muxammedov, M.M. (2016). Norasmiy bandlik: sabablari, oqibatlari va qisqartirish yo'llari. Toshkent: "IQTISODIYOT".
4. Vafoev, I.B. (2019). Iqtisodimiz chuqur tahlil va marketingga muhtoj. O'zbekiston ovozi gazetasi, 18-son. Toshkent.
5. Umarov, Z. (2019-y.). Yangi bank xizmatlari va ularni rivojlantirish. Bozor, pul va kredit jurnali, 1-son.
6. Jalolov, F., Abduqodirov, A. (2021). Tijorat banklari va moliyaviy barqarorlik: O'zbekiston tajribasi. Toshkent: Iqtisodiyot va moliya nashriyoti.
7. Levine, R. (2005). Finance and Growth: Theory and Evidence. Handbook of Economic Growth, 1, 865–934. [https://doi.org/10.1016/S1574-0684\(05\)01012-9](https://doi.org/10.1016/S1574-0684(05)01012-9)
8. Morduch, J. (1999). The Microfinance Promise. Journal of Economic Literature, 37(4), 1569–1614.
9. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. (2023-y.). O'zbekistonda kambag'allik darajasini pasaytirish bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar. Toshkent: Hukumat nashriyoti.
10. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. (2023-y.). O'zbekiston bank tizimining rivojlanish tendensiyalari va istiqbollari. Toshkent: Markaziy bank matbuot xizmati.

11. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni. (2022-y.). Kambag'allikni qisqartirish va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash bo'yicha kompleks chora-tadbirlar to'g'risida. Toshkent: Prezident matbuot xizmati.
12. Stiglitz, J., Weiss, A. (1981). Credit Rationing in Markets with Imperfect Information. The American Economic Review, 71(3), 393–410.
13. World Bank. (2020). Financial Inclusion and Development: A Global Perspective. Washington, DC: The World Bank.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>